

Uunga siunnersuut: Nuummi aamma Ilulissani nunanit tamalaanit mittarfiit kiisalu Qaqortumi nunap immikkoortuani mittarfiup sananeqarnissaannut, ingerlanneqarnissaannut aningaasalersorneqarnissaannullu killiliussatut piumasaqaatit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2018-imeersoq.

(Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoq)
(Aappassaaneerinnineq)

Matumuuna nalunaarutigereerusupparput siunnersuut akuerillugu. Tassa imaappoq Demokraatiniit Nuummi Ilulissanilu 2.200 meterinik takitigisunik mittarfittaartoqassooq, aamma Qaqortumi 1.500 meteritut takitigisunik mittarfittaartoqassooq.

Aningaasarsiornikkut ineriartorneq atungarissaarnerlu

Ukiorpasuarini oqallisigineqarpoq mittarfittaartoqassanersoq, aamma mittarfittaartoqassaguni mittarfiit sumiissanersut qanorlu takitigissanersut. Oqallinnerit saniatigut misissuinerit annertuut suliarineqartarsimapput.

Politikkikkut inuiaqatigiinnilu oqallinnermi sammineqarnerit ilagaat mittarfiliortoqassappat atugarissaarneq pilliutigineqassasoq, eqqarsartoqarluni aningaasat atungarissaarnermut atorneqartariaqaraluartut mittarfiliornermut atorneqassasut. Demokraatini isumaqarpugut taamannak isummersorneq kukkususoq.

Demokraatini isumarput tassaavoq, inuiaqatigiinni atungarissaarneruneq angujumallugu ullumerniit aningaasarsiornerusariaqartugut. Tassa allatut oqaatigalugu aningaasarsiornernikkut atugarissaarnerunissaq akissaqartinnerulissuarput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut iluaqtissaq (Samfundsøkonomisk gevinst)

Suliniut pillugu suliani arlalinni ersarittumik takussutissiarineqarpoq mittarfiliornernit inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut ataatsimut qanoq iluaqutaatiginissaa. Tamanna tunngavigalugu Demokraatini nangaanata maanna nalunaarutigaarput mittarfissualiornissamut tamakkiisunik akuersaaratta.

Kingusinnerusukkut tikissuara mittarfissualiornernup iluaqtissartai. Tamanna pitinnagu aamma ersersittariaqarpara mittarfissuarnik pilersitsinnginnerup kingunissai.

Atlantikoq qulaallugu angallannermi mittarfiit Kangerlussuarmiittut Narsarsuarmiittullu nungullarsimaqaat. Ingerlatiinnarneqassappatalu mittarfiit, timmisartunut inissiiviit, peqqumaasiviillu aningaasaliiffineqaaqqittariaqassapput. Aningaasaliissutit tamakku Namminersorlutik Oqartussanit isumagineqassapput.

Mittarfiit pillugit ullumikkut aaqqissuussaaneq allangornangu ingerlatiinnarusukkutsigu, taava aningaasat 1.085 mio.kr. atorneqartariaqarput. Taakkua aningaasarpassuupput, aningaasartuutitullu nalilerneqarsinnaassallutik, aningaasanik nutaanik pilersitsisuujuunaratik, taamaalillunilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat ataatsimut isigalugu kivitsisuujuunaratik.

Sunniuteqaatissat allat (Afledte effekter)

Mittarfiliorsinnaanermut tunngatillugu oqallinnermi sammeneqartut amerlapput. Sammineqannginnernut ilaapput mittarfiliortiternerni sunniutit iluaqutissatut taaneqarsinnaasut siumoortumik amerlassusilereerlugit oqaatigiuminaatsinneqartut. Tamakkua ilagaat ataatsimut isiginninnermi niuernerup annertusinissaanut eqaannerulernissaanullu periarfissagissaarnerulerneq.

Sunniut alla tassaavoq takornarissat amerlinissaat. Tamassumap kingunerisaanik takornariaqartitsinerup iluani suliffissat amerlissapput, akunnittarfinni neriniartarfinnilu aningaasaliissutit amerlissapput, aamma akunnittarfiit neriniartarfiillu nutaat aningaasaleerusuttunik qammaassapput, sanaartorerullu iluani suliffissat amerlanerulissallutik. Tamatta takorloorsinnaavarput aningaasatigut sunniuteqaataasussat annertuut pineqartut.

Taamaattumik Demokraatini qularinngilarput inuiqatigiittut iluaqutissarput maanna saqqummerneqartumiit eqqartorneqartumiilu annertunerujussuussammat. Tamannarpiarlu peqqutigalugu siunertamut tapersersuinerput sakkortuseriaannarpoq.

Inuutissarsiutitigut ineriartorneq innuttaasunut suliffeqarfinnullu iluaqutaasusaaq

Demokraatini siunertaqanngilangut nunap innuttaasuisa suliffeqarfillaunniit atugaannik ajorseriaanissamik – killormulli pitsaanerulersitsinissamik suliniuteqartuassuugut.

Nunatsinni atungarissaassuseq pillugu annertuumik unammilligassaqarluta ilisimavarput. Tamassumunnga uiggiullugu aamma ineriartorfiusinnaasunik aallutaqarnerusariaqarpugut.

Unammilligassaqarnerput ineriartorfissanillu periarfissaqarnerput nunap immikkoortuini tamani takussaavoq, aamma ajoraluartumik oqarsinnaagunarluta illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani. Assersuutissaqqinnerpaagunartunullu ilaavoq nunatta kujataa. Ilisimasatsitummi nunatta kujataaniit allamut nussorneq annertuumik ingerlavoq, inuit aningaasarsiornikkut imminut napatikkusunerat peqqutiginerullugu.

Inuit inuussutissaqarnissaaq imminullu napatinnissaaq pillugu periarfissanik ujartuisarnerat imminermini torrassuugaluarpoq, isumaqarnarporli inuit amerlaqisut najugarisaminni periarfissagissaarnerusuuppat nuussimanaviangikkaluartut. Tamannarpiarlu peqqutigalugu aamma nunatta kujataani ineriartornissamut periarfissiisunik aaqqiissuteqartariaqarpugut.

Demokraatini isumaqarpugut inuiaqatigiinni atungarliuutit amerlasuut ilaqutariinni toqqissimasumik ingerlasoqannginneranik peqquteqartoq. Ilaqutariimmi toqqissisimassagunik ingerlalluassagunillu, minnerpaamik angajoqqaat suliffeqartariaqarput, tassuunakkut imminut pilersorneq qularnaarneqassammat. Allatut oqaatigalugu angerlarsimaffiup ningiua (anaana) aamma angerlarsimaffiup

ittua (ataata) sulinikkut aningaasarsiortariaqarput, ilaqutariittut najungassaqarneq qulakkeerumallugu, qitornat nerisassaqluarnissaat allatigullu pisariaqartunik pissaqarnissaat aamma qulakkeerumallugu. Qivi, inatsisartoqatit; Tamannarpjaruna pillugu uangut qinikkat maaniittugut!

”Avataaniit aningaasalersuititsineq” (Fremmedfinansiering)

Mittarfissuit sananeqassappata aningaasaliineq annertusariaqarpoq, aamma aningaasalersugaanermut tunngasut isumannaattuusariaqarput. Tupinnangittumik tamakkua annertuumik eqqartorneqarput.

Demokraatini suliniutip suliarinerani pingaartilluinnarsimavarput aningaasalersuinissamut tunngasut isumannaattumik naammassineqarnissaat. Maanna isumaqarpugut tamanna angusimallugu.

Aningaasalersuineranut tunngatillugu maluginiarparput danskit naalagaaffiata aningaasaliinikkut piginneqataasutut inissinnissaa oqallisigineqartoq. Demokraatit ersarissarusupparput isumaqaratta aallaavittut pitsaasutut isigigatsigu avataaneersunik aningaasaliititsinikkut suliniutinik annertuunik aallarnisaasarnissaq.

Assersuutitut danskit Kalaallit Nunaanni mittarfiliassani akkunissaat pillugu Deloitte-p inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutaasussanik nalilersuinerani takusinnaavarput, periarfissatut ilusiliaq siullertut taaneqartumi, isumaqatigiissut sioqqullugu, ukiut 25-it ingerlaneranni inuiaqatigiinnut ilanngaaseereernerme naliusoq tassaasoq 280 mio.kr., aamma isumaqatigiissutip kingorna naliusoq tassaasoq 619 mio.kr.¹ Tassa imaappoq nikingassut tassaavoq 339 mio.kr. Taakkua aningaasarpassuupput.

Demokraatit isumaqarpugut nunatut mattusimasutut pissuseqassanngittugut, killormulli nunarsuarmioqatigut qiviartariaqarpagut, taakkumi nunat killii uniffiginagit niuernikkut inerisaapput, nunap innuttaasuinut suliffeqarfiinullu iluaqutaasumik.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut akuersaarlugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamut ingerlateqqipparput.

---

¹ Netto nutidsværdi for samfundet over 25 år.